

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Anden Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 537. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_518A_2-txt-shoot-idm31359.pdf (tilgået 29. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Dette være for Resten sagt uden al Fornærmelse mod *Lothar* fra *Segni* (i Kirke-Staten), en adelig Romerindes Søn, der i sin blomstrende Alder (kun 37 Aar gammel) under Navn af *Innocens* den *Tredie* nu (1198) 538besteg det Apostoliske Sæde; thi han var en dygtig Mand i sin Tid, og ei blot En af de myndigste men ogsaa af de klogeste Paver, som godt indsaae, at kom Man først af Vane med at gjøre Kors-Tog, da tabde Man snart al levende Forestilling om det store *Kirke-Rige*, hvis fuldmægtige Stat-Holder han var, og af hvis Soel-Skin dog, efter den hellige *Hildebrands* Ord, som *Innocens* udtrykkelig tilegnede sig, hvert Christent Konge-Rige skulde laane sin Glands. Glimrende var unægtelig denne Paves Regiering, saa glimrende, at han i Stats-Historien bør kaldes *Innocens* den *Store*, thi ved Siden ad ham blev alle Christenhedens Konger smaa, og selv Kongen paa *Øen*, Rikard Løvemods Broder *Johan*, maatte bogstavelig kaste sig i Støvet for hans Sende-Bud, medens *Keiseren* i *Konstantinopel* søgte Beskyttelse under hans Vinger. Lægge vi hertil, at *Innocens* aabenbar havde den *Romerske Keiser-Krone* i sin Haand og gav den til hvem han vilde, at han, som Formynder for *Fredrik Rødskjægs Sønne-Søn* og Navner, var saa godt som enevældig i *Italien*, og at Pave-Thronen i hans Dage, ved Oprettelsen af *Dominikaner* og *Fransiskaner-Ordenen*, fik en staaende Geistlig Hær, der lød ubetinget og indtog snart baade *Kirken* og *Skolen*, da kunde Man fristes til at tænke, at det store *Kirke-Rige* under ham grundfæstedes for Evigheden; men ogsaa her beviiste imidlertid Erfaringen snart, at det er ikke Guld Alt hvad der glimrer, thi netop med *Innocens* opgav *Kirke-Riget* sin *Aand*, og var siden kun et Liig, hvorom Paverne, som verdslige Skillings-Fyrster, sloges med Konger og Kiættere og med hverandre, til de, som *Chaliferne* i *Bagdad*, lærde at nøies med en tom Titel og et godt Leve-Brød. Selv de ypperste Afguder blive ligesom de mest fortryllende Drage-Dukker nødvendig til Spot, naar deres Tilbedere kiedes ved dem, og hvor tungt det end naturligviis 539faldt Christi selvgjorte Stat-Holdere at finde sig deri, var det dog en fælles Skiæbne "mod hvilken de omsonst sig stræbde at bevæbne" undtagen med Taalmodighed; men *Verdens-Historien* vilde ligefuldt beklage deres Fald, hvis de ikke, ved at forkynde *Folke-Frihed* og *Oplysning* aaben Feide, selv havde udæsket Menneske-Aanden til en Kamp paa Liv og Død. Det gjorde imidlertid allerede *Innocens* den *Store*, ved at lade "*Kors-Tog*" prædike mod *Albigenserne* i *Languedoc* og deres Beskytter Grev *Raimund*, en Ætmand af det store *Kors-Togs Nestor*. Paa *Kiætteriet* og *Fanatismen*, som *Albigenserne* beskyldtes for, kan vi her nemlig saameget mindre indlade os, som deres Lands-Herre ei var deres Anklager men Beskytter, og er det nu aldrig engang Rettens men altid Urettens Sværd, en Lands-Herre blotter mod sine Undersaatter for *Troes* og *Tankers* Skyld, da er Uretten himmelraabende, naar Høvdingen i *Aandens* Rige ei blot opfordrer det verdslige Sværd til at fuldende paa Kiætterne hvad det Geistlige har begyndt, men prædiker *Kors-Tog* mod hele Landskaber som befængte med Kiætteri; thi kun en hjerteløs Tyran slaar ihjel paa Slump for at ramme den Skyldige, og den Trøst "at Herren kiender Sine," som Hans Helligheds Legat (Abbed Arnold) skal have givet *Kors-Dragerne*, der gjorde sig Samvittighed over at storme *Beziers* (1209) ^{*}*Schröckhs Kirke-Historie* XXIX. 626., smager unægtelig langt meer af Svovl end af Manna. Dette meer end forfløine Ord kan imidlertid gjerne være usagt, uden at det derfor ved Nedsablingen i *Languedoc* blev mindre klart, at Uskyldigheden herefter ei maatte søge sin Beskytter i Paven, men iblandt hans Fiender, og dermed var Pave-Thronen saaledes rystet i sin Grund-Vold, at de Støtter, den fik i Tigger-Munkene, baade Graa og Sorte, vel som et frygteligt *Politi* under *Hels40ligheds* Maske kunde forsinke, men umuelig afværge dens Fald. Dette synes *Innocens* selv at have følt, men at sidde i Grunden afmægtig paa en glimrende *Verdens-Throne* er en fortvivlet Stilling, thi mens Man paa den ene Side nødes til at blotte sin Svaghed, fristes Man paa den Anden kun alt for meget til med Grusomhed at dække den, og saaledes gik det nu Paven, da det *Geistlige Sværd* vel glimrede over Kongers og Fyrsters Hoved, men tørnede af mod Riddernes Hjelm og Spids-Borgernes Skjold.